

Miehet ja vaimot: yhdessä ristin juurella

”Miehet, rakastakaa vaimoanne niin kuin Kristuskin rakasti seurakuntaa ja antoi henkensä sen puolesta pyhittääkseen sen. Hän pesi sen puhtaaksi vedellä ja sanalla voidakseen asettaa sen eteensä kirkkaana, pyhänä ja moitteettomana, vailla tahraa, ryppyä tai virhettä.” (Ef. 5:25–27.)

Avaintekstit:

Ef. 5:21–33;
Fil. 2:3, 4;
Hes. 16:1–14;
2. Kor. 11:1–4;
1. Moos. 2:15–25.

Ef. 5:21–33 Paavali laajentaa ajatustaan siitä, että uskovien tulisi alistua toisensa tahtoon (Ef. 5:21). Ensin hän antaa ohjeita kristityille vaimoille (Ef. 5:22–24), sitten aviomiehille (Ef. 5:25–32). Lopuksi hän tiivistää kummallekin suunnatut ohjeet (Ef. 5:33).

Näissä ohjeissa tämän päivän raamatunlukijat voivat kuulla ylösnousseen Kristuksen äänen koskien ihmissuhteitamme. Tämä on mahdollista siten, että ymmärrämme Ef. 5:21–6:9 Paavalin tapana elävöittää kirjeen suurta teemaa – ykseyttä – mutta tällä kertaa kristittyjen kotien näkökulmasta. Vaikka hän antaa vahvaa kritiikkiä vanhan minän väärää elämäntapaa kohtaan (ks. Ef. 4:22), hän kuitenkin samalla juhlii uuden ihmiskunnan luomisesta (Ef. 2:15), joka elää osana laajempaa ihmiskuntaa ja sen puutteellisia sosiaalisia rakenteita. Näiden rakenteiden sisältä uskovat osoittavat, että uusi voima, Pyhä Henki (Ef. 2:22, Ef. 3:16; Ef. 5:18–21; Ef. 6:17, 18), on päästetty valloilleen. Samoin on otettu käyttöön uusi etiikka, jonka mallina on Kristus (Ef. 4:13, 15, 20–24, 32; Ef. 5:2, 10, 17, 21–33). Nämä molemmat seikat viittaavat siihen, että Jumalan lopullinen suunnitelma hänen kansaansa ja maailmaa koskien on täyttyvässä.

NEUVOJA KRISTI- TYILLE VAIMOILLE

Paavali käyttää jaetta Ef. 5:21 siltana, jolla hän yhdistää toisiinsa tekstit Ef 5:1-20 ja Ef. 5:22-33. Jakeen 21 hän aloittaa kehottamalla seurakunnan jäseniä alistumaan toistensa tahtoon (vrt. Mark. 10:42-45; Room. 12:10; Fil. 2:3, 4). Heidän tulee toimia niin kunnioituksesta Kristusta kohtaan (Ef. 5:21). Tämä on ensimmäinen useista paikoista, joissa Paavali nostaa suhteen Kristukseen ihmisen tärkeimmäksi ja elämä määrittäväksi suhteeksi.

Mitä Paavali tarkoittaa kehottaessaan seurakunnan jäseniä alistumaan toistensa tahtoon? Kuinka ajatus tulisi ymmärtää? Ef. 5:21.

Paavali kehottaa myös kristittyjä vaimoja suostumaan aviomiehensä tahtoon ”niin kuin Herran tahtoon” (Ef. 5:22; ks. myös 1. Piet. 3:1, 5). Tarkoittaako Paavali ilmaisulla ”niin kuin Herran tahtoon” sitä, että vaimon tulisi suostua miehensä tahtoon aivan kuin tämä olisi Kristus? Vai tarkoittaako hän sitä, että Kristus on se, johon vaimon tulee keskittyä?

Ottaen huomioon jakeen Ef. 6:7, jossa orjia pyydetään palvelemaan ”niin kuin palvelisitte Herraa, ettekä ihmisiä”, sekä Kol. 3:18, jossa vaimoja pyydetään suostumaan aviomiehensä tahtoon ”niin kuin Herraan uskoville sopii”, jälkimmäinen vaikuttaa paremmalta vaihtoehdolta. Vaimot ovat itsekin uskovia, joiden on viime kädessä kunnioitettava Kristusta aviomiestäänkin enemmän.

Sekä Kolossalaiskirjeessä että Efesolaiskirjeessä vain Kristus tunnustetaan seurakuntaruumiin pääksi (Ef. 1:22; Ef. 5:23; Kol. 1:18): ”Kristus on seurakunnan pää; onhan hän seurakunnan, oman ruumiinsa, pelastaja.” (Ef. 5:23.) Vastaavasti aviomies on ”vaimonsa pää” (Ef. 5:23), ja seurakunnan uskollisuus Kristusta kohtaan toimii mallina sille, miten vaimon tulee olla uskollinen miehelleen. Oletusarvona on, että avioliitossa ollaan rakastavia ja huolehtivia toisiaan kohtaan; siinä ei ole kyse toimimattomasta liitosta. Jaetta ei saa tulkita oikeutuksena minkäänlaiseen perheväkivaltaan.

Miksi seuraava neuvo on tärkeä muistaa? Jos mies on ”on raaka, töykeä, raju, karkea ja röyhkeä mies, ei hänen milloinkaan tulisi väittää, että mies on vaimon pää ja että tämän on kaikessa alistuttava hänen tahtonsa; sillä hän ei ole Herra, hän ei ole aviomies sanan varsinaisessa merkityksessä.” (KI 105.)

SEURAKUNTA, KRISTUKSEN MORSIAN, OSA 1

Vertaa Ef. 5:25-27, 29 Hesekielin kirjan löytölapsikertomukseen (Hes. 16:1-14). Mitä löytölapsikertomuksen ajatuksia Paavali pohtii omassa tekstissään?

Kun Paavali Ef. 5:25-27, 29 muotoilee hää- ja avioliittokielikuvaansa vertauksena seurakunnan ja Kristuksen välisestä suhteesta, hän ammentaa muinaisaikojen häiden tavoista ja ihmisten rooleista niissä. Seurakuntaa verrataan morsiameen; Kristus puolestaan on jumalallinen sulhanen, joka:

1. *Rakastaa seurakuntaa morsiamenaan* (Ef. 5:25). Emme saa unohtaa, että tämä on Jeesukselle sydämen asia. Hän rakastaa meitä!

2. *Antaa henkensä morsiamensa hinnaksi*. Muinaisiin hääjärjestelyihin kuului, että sulhanen ”osti” morsiamensa ”morsiamen hinnalla”, joka oli yleensä suuri summa rahaa ja arvoesineitä. Kyse oli niin suurista summista, että muinaiset kylätaloudet olivat riippuvaisia tästä tavasta. Kristus maksaa korkeimman mahdollisen hinnan seurakunnasta morsiamenaan, sillä hän ”antoi henkensä sen puolesta” (Ef. 5:25).

3. *Pesee morsiamensa*. Morsiamen valmistelu häitä varten oli tärkeä osa muinaisia hääjuhlallisuuksia. Kuten nykyäänkin, morsiusneidot ja naispuoliset sukulaiset valmistivat morsiamen hääseremoniaa varten. Paavalin kuvauksessa kuitenkin jumalallinen sulhanen itse valmistelee morsiamensa häitä varten! Hän itse pyhittää ja puhdistaa tämän pesemällä ”puhtaaksi vedellä” (Ef. 5:26). Tällä viitataan todennäköisesti kasteeseen.

4. *Puhuu lupauksen sanaa*. Puhdistaminen tapahtuu myös ”sanalla” (Ef. 5:26). Tämä on viittaus siihen lupauksen saanaan, jonka sulhanen antaa morsiamelleen, kenties kihlausseremonian yhteydessä (vrt. Ef. 1:3-14 ja Ef. 2:1-10, joissa Jumala antaa lupauksensa uskoville heidän kääntymyksensä yhteydessä). Muinaisaikoina kihlaukseen liittyi vakavia neuvotteluja sitoumuksineen. Siihen kuului myös kirjallinen sopimus morsiamen hinnasta (jonka mies maksaa) sekä myötäjaisista (jotka morsian saisi perheeltään mukaansa).

5. *Valmistelee ja kaunistaa morsiamen*. Kun morsian vihdoin esitellään sulhaselle, hän on suunnattoman kaunis virheettömässä loistossaan (Ef. 5:27). Kristus paitsi pesee morsiamen myös valmistelee ja kaunistaa hänet.

Mitä Kristus ajattelee meistä tekstin perusteella?

**SEURA-
KUNTA,
KRISTUKSEN
MORSIAN,
OSA 2**

Kuinka Paavali käyttää muinaisten häiden elementtejä vedotessaan Korintin kristittyihin? Milloin morsian luovutettiin? (2. Kor. 11:1-4.)

Käyttäen vielä yhtä muinaisten häiden elementtiä Paavali, Ef. 5:25-27, kuvaa Kristuksen sulhasena, joka:

6. *Luovuttaa morsiamen* (itselleen!). Muinaisina aikoina morsiamen luovutti joko best man tai joukko sulhasen hyviä ystäviä tai morsiamen isä, mutta ei koskaan itse sulhanen! Tässä Paavali kuitenkin kuvailee Jeesuksen luovuttamassa seurakuntamorsiantaan itselleen.

Paavali käyttää häitä ja niihin liittyviä tapoja ja rooleja kuvataksaan Kristuksen suhdetta seurakuntaan. Hän etenee aikajärjestyksessä: 1. *Kihlaus*. Kristus uhrasi itsensä seurakunnan hyväksi ("morsiamen hintana"), ja näin hän kihlautui seurakunnan kanssa (Ef. 5:25). 2. *Valmistautuminen hääseremoniaan varten*. Sulhanen osoittaa huomiota kihlatulleen pyrkiesään pyhittämään ja puhdistamaan morsiamensa (Ef. 5:26). 3. *Itse hääseremonia*. Kristuksen morsiamensa kohdistama huomio keskittyy tällä hetkellä siihen, että morsian olisi valmis häitä varten (Ef. 5:27). Suuri hääjuhla alkaa, kun Kristus-sulhanen saapuu noutamaan seurakuntansa morsiamena ja luovuttaa tämän itselleen (Ef. 5:27; vrt. 2. Kor. 11:1, 2; Kol. 1:21-23, 28).

Muinaiset häät alkoivat usein yöllisellä kulkueella (ks. Matt. 25:1-13). Sulhanen ja hänen seurueensa kokoontuivat sulhasen kotiin - pariskunnan tulevaan kotiin - ja aloittivat suuren seremonian saattelena juhlakulkueen. Soihtujen valaistessa tietä ja riemullisen musiikin ja laulun täydentäessä ilonpitoa kulkue eteni kohti morsiamen isän kotia. Morsian noudettiin joko sieltä tai sitten morsiamen oma juhlakulkue tuli sulhasta vastaan. Kulkue saatteli parin heidän uuteen kotiinsa, jonne vieraat kokoontuivat viikon mittaiseen juhlaan, jossa morsian luovutettiin sulhaselle.

Kun Paavali kuvaa Kristusta luovuttamassa seurakuntaa itselleen, hän viittaa tällaiseen kulkueeseen ja hetkeen, jolloin morsian luovutetaan. Näin tehdessään hän tarjoaa liikuttavan kuvauksen Kristuksen paluusta tulevana hääseremoniana, jolloin Kristuksen ja hänen seurakuntansa pitkä kihlusaika saa täyttymyksensä hääjuhlassa.

RAKASTA VAIMOASI NIIN KUIN ITSEÄSI

Minkä uuden perusteen Paavali antaa kannustaakseen aviomiehiä hellään rakkauteen vaimoan kohtaan? Ef. 5:28-30.

Paavalin kristittyjä koteja koskevat ohjeet (Ef. 5:21-6:9) kertovat siitä, miten haastavassa sosiaalisessa tilanteessa elettiin. Ef. 5:28-30 Paavali puhuu aviomiehille, jotka saattoivat noudattaa ajalleen tyypillistä mallia ”vihata omaa lihaansa” (ks. Ef. 5:28, 29) pahoinpitelemällä vaimoan. Paavalin ajan kreikkalais-roomalaisessa maailmassa perheen isän (lat. pater familias) oikeudellinen valta oli laaja. Hänellä oli valta rangaista ankarasti tai jopa tappaa vaimonsa, lapsensa ja orjansa ilman oikeudellisia seuraamuksia (vaikka yleinen mielipide rajoittikin vallan viemistä äärimmäisyyksiin).

Ef. 5:25-27 Paavali on antanut yksityiskohtaisen kuvauksen siitä, miltä äärimäinen rakkaus näyttää: Kristuksen rakkaus seurakuntaa kohtaan. Tuo rakkaus tarjoaa aviomiehillekin toisenlaisen mallin, jota seurata. Ennen uutta argumenttia Paavali pyytää kristittyjä aviomiehiä toimimaan samoin kuin Jeesus (Ef. 5:28), joka antoi henkensä morsiamensa eli seurakunnan puolesta ja joka huolehtii sen jokaisesta tarpeesta (Ef. 5:25-27). Paavali haastaa kristityt aviomiehet luopumaan aikansa tavallisista käytännöistä ja pyrkimään osoittamaan samanlaista hellää rakkautta kuin Kristus.

Ef. 5:28-30 Paavali antaa vielä yhden perustelun sille, miksi aviomiesten tulee rakastaa vaimoan: itsensä rakastaminen. Oikeastaan Paavali esittää itsestäänselvyyden: ”Eihän kukaan vihaa omaa ruumistaan” (ei ainakaan kukaan selväjärkinen). Kukaan ei vahingoita itseään tai lyö omaa ruumistaan, ”vaan jokainen ravitsee ja vaalii sitä” (Ef. 5:29). Pyrkien poistamaan vaimoihin kohdistuvan kovuuden ja väkivallan Paavali kehottaa aviomiehiä samastumaan vaimoonsa. He ovat niin yhtä vaimonsa kanssa, että vaimon vahingoittaminen on oikeastaan itsensä vahingoittamista. Kuka järkevähminen sellaista tekisi?

Kristus itse harjoittaa hellää itsehoitoa vaaliessaan uskovia, jotka ovat hänen ruumiinsa (Ef. 5:29, 30). Paavali sanoo siis miehille: ”Ottakaa mallia käytökseenne vaimoanne kohtaan tavasta, jolla kohtelette itseänne, ja viime kädessä tavasta, jolla Kristus kohtelee teitä.”

YHDEN LIHAN AVIOLIITTO

Tutki luomiskertomusta (1. Moos. 2:15-25). Mitä kertomuksessa on tapahtunut ennen kuin siinä sanotaan, että aviomies ja vaimo ”tulevat yhdeksi lihaksi” (1. Moos. 2:24)?

Avain Paavalin vaimoja ja aviomiehiä koskevien ohjeiden soveltamiseen on huomata, että jae Ef. 5:31 lainaa kohtaa 1. Moos. 2:24 ohjeiden huipennuksena. Pohtiessaan luomiskertomusta Paavali ajattelee kristillisten seurakuntien tarpeita ja seurakunnan jäsenten perhesuhteitten terveyttä. 1. Moos. 2:24 sisältää kaikille aikakausille ajankohtaisen sanoman: avioliitto on tarkoitettu yhden lihan suhteeksi, jossa seksuaalinen yhteys heijastuu emotionaaliseen ja hengelliseen ykseyteen, ja jossa emotionaalinen ja hengellinen yhteys tuo merkitystä seksuaaliselle suhteelle.

Kehotus tulla yhdeksi lihaksi annettiin ennen syntiinlankeemusta, mutta Paavali soveltaa ohjetta kristittyjen avioliittoihiin. Elämme syntiinlankeemuksen jälkeisessä maailmassa, jossa sukupuolisuhteet ovat vääristyneet, mikä näkyy muun muassa siinä, kuinka syvään juurtuneena nykykulttuurissamme on ajatus siitä, että seksuaalinen liitto edustaa naisen alistamista. Paavalin mukaan seksuaalisessa suhteessa, sellaisena kuin luomiskertomus sen meille esittää, ei ole kysymys alistamisesta, vaan liitosta. Se ei symboloi miehen valta-asemaa tai oikeuta siihen. Kyse on aviomiehen ja vaimon liitosta, jopa siinä määrin, että heistä tulee yhtä lihaa. Voimme siis nähdä sekä Ef. 5:21-33 että 1. Moos. 2:24 jakeissa tärkeää, avioliitto- ja seksikäsityksiämme korjaavaa vastakulttuuriteologiaa.

Paavali puhuu vielä suuresta salaisuudesta (Ef. 5:32), joka sisältää hänen käyttämänsä kaksoismetaforan molemmat puolet: sen, että avioliitto ymmärretään Kristuksen ja seurakunnan välisen suhteen valossa, ja sen, että Kristuksen suhde seurakuntaan ymmärretään avioliiton valossa (Ef. 5:32).

Avioliittoa korotetaan vertaamalla sitä Kristuksen ja seurakunnan väliseen suhteeseen. Lisäksi kun seurakunnan suhdetta Kristukseen ajatellaan avioliiton kautta, uskovat saavat selkeämmän käsityksen siitä, millainen heidän suhteensa Kristukseen tulisi olla.

Miten Ef. 5:33 toimii yhteenvedona ohjeista, joita Paavali on antanut Ef. 5:21-32?

KERTAUS

Lisäaineistoa: Lue Ellen G. White, *Testimonies for the Church*, osa 7, s. 45-50, sekä *Kodin ihanteita*, s. 102-108.

Ellen G. White kehottaa johdonmukaisesti aviopareja jättämään sikseen pyrkimyksen kontrolloida toista osapuolta: "Älkää pyrkikö pakolla taivuttamaan toisianne omaan tahtoonne. Te ette voi tehdä niin menettämättä samalla toistenne rakkautta. Olkaa ystävällisiä, kärsivällisiä, suvaitsevia, hienotunteisia ja huomaavaisia toisianne kohtaan." (KI 106.)

White kommentoi suoraan sitä, miten Kol. 3:18 (ja Ef. 5:22-24) tulisi tulkita ja soveltaa: "Usein kysytään: 'Eikö vaimolla saa olla omaa tahtoa?' Raamattu sanoo selvästi, että mies on perheen pää. 'Vaimot, olkaa miehellenne alamaiset.' Jos käsky päättyisi tähän, ei vaimon osa olisi kovinkaan kadehdittava - -. Monet miehet pysähtyvät näihin sanoihin: 'Vaimot, olkaa miehellenne alamaiset', mutta me luemme myös käskyn loppuosan: 'Niinkuin sopii Herrassa.' [Kol. 3:18, VKR.]

Jumala vaatii, että vaimo pitää Jumalan kunnian ja pelon aina mielessään. Täydellisesti hänen on alistuttava ainoastaan Herralle Jeesukselle Kristukselle, joka on ostanut hänet lapsekseen oman henkensä äärettömän kalliilla hinnalla. - - On Yksi, joka on arvoasemaltaan vaimon puolisoakin ylempänä: hänen Lunastajansa, ja vaimon on oltava miehellensä alainen niin kuin Jumala on määrännyt - 'niinkuin Herrassa sopii.'" (KI 103, 104.)

Keskustelunaiheita:

1. Mitä jos joku väittäisi, että Ef. 5:21-33 on vanhentunutta tekstiä, josta ei enää löydy ajankohtaisia neuvoja kristillisiin suhteisiin, koska siinä tyrkytetään avioliittomallia, joka keskittyy miehen auktoriteettiin ja ylivaltaan? Miten vastaisit? Mitkä tekstin kohdat vaikuttaisivat vastaukseesi?

2. Mitä Paavalin neuvot Ef. 5:21-33 voivat tarjota niille, jotka ovat haastavassa tai vaikeassa avioliittosuhteessa?

3. Jotkut kristityt väittävät, että Raamatun luomiskertomus (1. Moos. 1 ja 2) on vain vertauskuva eikä ole lähelläkään sitä, mitä todellisuudessa tapahtui miljardien vuosien evoluutiossa. Mitä tapa, jolla Paavali viittaa luomiskertomukseen, kertoo siitä, kuinka kirjaimellisesti hän sen ymmärsi?

4. Pohtikaa vielä "yhden lihan" teemaa. Miten tämä ajatus auttaa meitä ymmärtämään paremmin avioliiton pyhyyttä ja sitä, miksi avioparien on tehtävä kaikkensa suojellakseen liittonsa pyhyyttä?